

Version A. Svar.

5B1210-Matematik IV, för Bio2 &K2.

Lappskrivning nr 1, måndagen den 6 september 2004, kl 11.15-12.00.

BETA, Mathematics Handbook är tillåtet hjälpmedel.

1. Klassificera med avseende på stabilitet de kritiska punkterna till den autonoma differentialekvationen $y' = y(y+1)(y-3)$.
OBS ! Man behöver ej lösa ekvationen.

.....

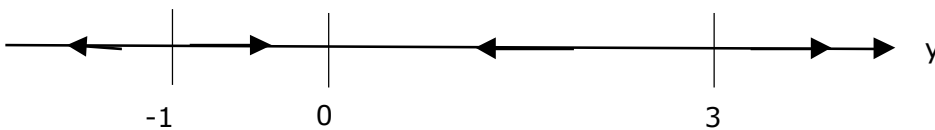
Lösningförslag:

De stationära lösningarna erhålles då derivatan är lika med noll.

Detta innebär att $0 = y(y+1)(y-3)$, vilket ger $y_1 = 0$, $y_2 = -1$, $y_3 = 3$.

Nu över till de stationära punkternas karaktär.

Derivatans tecken studeras.

Attraktor: $y_1 = 0$, asymptotiskt stabil.

Repellator: $y_2 = -1$ och $y_3 = 3$, instabila.

2. Lös begynnelsevärdesproblemet $xy'' - 3y = 2x^5$, $x > 0$, $y(1) = 4$.

.....

Lösningsförslag:

Skriv differentialekvationen på standardform.

$$y'' - 3x^{-1}y = 2x^4 \quad (1)$$

En integrerande faktor ges av: $e^{\int -3x^{-1} dx} = e^{-3 \ln x} = x^{-3}$.

Multiplitera (1) med integrerande faktor: $x^{-3}y'' - 3x^{-4}y = 2x$.

Detta omformas till $(x^{-3}y)' = 2x$.

Integrera med avseende på x : $x^{-3}y = x^2 + C$.

Bestäm konstanten.

$$y(1) = 4 \text{ ger } C = 3.$$

$$y = x^5 + 3x^3$$

3. En tank innehåller 200 liter med vätska i vilken 30 gram salt är löst. En lösning som innehåller 1 gram salt per liter pumpas in i tanken med en hastighet av 3 liter per minut.

a) Den välblandade lösningen pumpas ut med samma hastighet.

Ställ upp begynnelsevärdesproblemet.

b) Den välblandade lösningen pumpas ut med en hastighet av 5 liter per minut.

Ställ upp begynnelsevärdesproblemet.

c) Bestäm koncentrationen hos saltlösningen i tanken för fallet a) efter lång tid.

.....

Lösningförslag

Låt $S(t)$ vara saltmängden vid tiden t .

a)

$$\frac{dS}{dt} = 3 \cdot 1 - 3 \cdot \frac{S}{200}, \quad S(0) = 30$$

b)

$$\frac{dS}{dt} = 3 \cdot 1 - 5 \cdot \frac{S}{200 - t(5 - 3)}, \quad S(0) = 30$$

c)

Efter lång tid kommer koncentrationen vara lika med koncentrationen hos den saltlösning som pumpas in, dvs 1 gram salt per liter.